

Studier over de norske Byers Selvstyre og Handel før Hanseaternes Tid, af Universitetsstipendiat Alexander Bugge. Forf. bekæmper heri den Opfattelse, at der i Norge før Hanseaternes Indtrængen knap kan tales om en virkelig Borgerstand eller et udviklet Byliv, og ved et indtrængende Studium af de norske Kilder, forenet med mange, delvis helt ukendte Oplysninger fra udenlandske Byarkiver, er det sikkert lykkedes ham at kaste et nyt Lys over de omhandlede Forhold. Der fremtræder i Norge tidligt et kraftigt Handelsrøre, Byerne sonder sig ud fra det aabne Land og opnaar et vist Selvstyre, en talrig Befolkning sysler med Handel og Skibsfart, og Forbindelsen med England og Flandern er meget livlig. Paa denne Baggrund fremtræder Hanseaternes senere Herredømme over Norges Handel des grellere; men paa Aarsagerne til dette Omsving kommer Forf. mindre ind, end man vel kunde ønske. Hans velskrevne, ofte særdeles skarpsindige Undersøgelser fortjener den største Anerkendelse og har ogsaa megen Betydning for Forstaaelsen af dansk Samfundsudvikling i Middelalderen.

Kr. E.

Af det betydningsfulde Værk: *Rikskansleren Axel Oxenstiernas Skrifter och Brefvextling*, udg. af Kgl. Vitterhets-, Historie- och Antiquitetsakademien er udkommet 2. Afd. 9. Bd. (Stockh., 1898). Det indeholder Breve fra Feltmarskalk Herman Wrangel og andre Generaler i Tiden 1614—53.

Kongeriget Belgiens Archives générales i Brüssel vil for Fremtiden være aabent fra Kl. 9—6, idet der er indlagt elektrisk Belysning i Læsesalen. Saa vidt vides, er dette det første Arkiv, der paa denne Maade har fulgt det Eksempel, som er givet af Bibliotekerne rundt om, medens tidligere kun enkelte andre Arkiver (f. Eks. det svenske Rigsarkiv) har været tilgængeligt Sommereftermiddage.

De mange moderne Forsøg paa at levere en Verdenshistorie i Enkeltfremstillinger har faaet en Forøgelse i en *Weltgeschichte*, udgivet af Dr. H. Helmolt og beregnet paa

8 Bind, hvoraf det første er udkommet (Leipzig u. Wien, 1899). Udgiveren gør ret overlegent Fordring paa at levere noget fra alt tidligere forskelligt, idet Værket skal være det første, der skal byde en Fremstilling af hele Menneskehedens Historie, og Vejen hertil skal være en geografisk Ordning af Stoffet. Han ser nu Amerika som Jordens yderste Østen og begynder derfor med dets Historie, hvortil saa slutter sig det stille Oceans. Imellem de tyske Historikere, han har vundet som Medarbejdere for denne noget besynderlige Plan, er ingen særlig betydelige Navne; derimod er der i 1ste Bind Indledningsafsnit om Antropogeografi, den forhistoriske Tid m. m. af saa ansete Videnskabsmænd som Geografen Professor *Fr. Ratzel* i Leipzig, Antropologen Professor *Joh. Ranke* i München o. fl.

Professor ved Universitetet i Gent, *Henri Pirenne*, har udgivet 1. Bd. af en Belgiens Historie; det er udkommet først paa Tysk i Heeren og Ukert's Samling af de europæiske Staters Historie som *Geschichte Belgiens; deutsche Übersetzung von Fritz Arnheim* (Gotha, 1899). Forf. har i dette Bind, der naar til Begyndelsen af det 14. Aarh., givet en talentfuld Skildring, særlig af de indre, kulturelle og økonomiske Forhold i de belgiske Landsdele.

La Société de l'Histoire de France har paataget sig en Opgave, der vil have stor Interesse, nemlig en ny kritisk Udgave af de for det 17. Aarhundredes diplomatiske Historie saa vigtige *Mémoires du Cardinal de Richelieu*. Udgaven skal omfatte 15 Bind, og 2. Bind ventes at ville udkomme i Løbet af 1899.

Der er i den senere Tid udkommet to vigtige Skrifter til Belysning af de politiske Ideers Historie. Det ene er: *G. P. Gooch: The History of English Democratic Ideas in the seventeenth Century* (Cambridge 1898), der meget indgaaende behandler Oprindelsen til og Udviklingen af de under den engelske Revolution fremkomne demokratiske Ideer, saa vel for Litteraturens som for den praktiske Politiks Vedkommende. Det andet er: *Lacour-Gayet: L'Éducation politique de Louis XIV* (Paris, 1898). Forf. underkaster her hele den

enevældige Tankegangs Udvikling en lærd Undersøgelse. De to Skrifter udfylder saaledes hinanden, idet de hver tager en forskellig Iderække op til Behandling.

Over den nyeste Bismarck-Litteratur, især Bismarcks *Gedanken und Erinnerungen*, Bd. 1—2, Stuttgart, 1898 og Mor. Busch's *Tagebuchblätter*, Bd. 1—3, Leipzig 1899, har Professor Erich Marcks i Leipzig i *Deutsche Rundschau* April—Maj 1899 givet en fortræffelig kritisk Udsigt med Hensyn til dens Paalidelighed og Betydning for Opfattelsen af Hovedsiderne af Bismarcks Aandspræg og Tankegang.
